

Älvsjö stadsdelsnämnd 20200318
Ärende 22: Frågor från nämnden

Mattias Håkansson mfl (V)

Angående coronaviruset och dess effekter

I nuläget är virusets medicinska effekter relativt begränsade, men redan kända effekter på ekonomin och samhällets organisationer är desto större.

För stadsdelsnämndens del torde det vara två huvudsakliga områden där särskild uppmärksamhet krävs.

Först gäller det skyddet av våra äldre. Vare sig man bor på äldreboende eller servicehus, eller bor hemma och har hemtjänst, är man beroende av personaltillförseln och kompetensen. En verksamhet som går runt med just den bemanning som i stunden krävs, och som annars tar in vikarier eller från bemanningsbolag, blir givetvis extra känslig för störningar.

Vänsterpartiet har lyft frågan om införande av fasta vikariepooler inom hemtjänst, äldreomsorg och förskola, och vi menar att nuvarande situation ställer den frågan än mer på sin spets.

Därefter handlar det om den ekonomiska tryggheten för medborgarna, särskilt ungdomar. I den offentliga debatten handlar det mycket om neddragningar, nedskärningar, permitteringar och uppsägningar. Sådant är illa nog för den som drabbas, men många är dock tillsvidareanställda och har förhoppningsvis a-kassa att i värsta fall förlita sig på.

Men för andra grupper finns inte det trygghetsnätet. Arbetslöshetsförsäkringens olika kvalificeringsvillkor gör att redan idag är det mindre än fyra av tio arbetslösa som inte får ut a-kassa. De hänvisas istället till socialen.

Detta handlar förstås om de ökande grupperna av otryggt anställda. Behovsanställda, allmän visstid, timvikarier – otryggheten tar sig många former.

Och dessa påverkas lika mycket av coronavirusets effekter – om inte mer. Det är många som nu "blir av med sina timmar" eller inte får sin korttidsanställning förlängd, och de som berörs är främst ungdomar, kvinnor och invandrare. Men allt sådant, till skillnad från när storföretag lägger varsel, sker i tysthet bortom det mediala sökljuset och den offentliga debatten.

Många som jobbar inom omsorgsyрken kan förstås räkna med att bli inringda desto mer, men det torde också vara det enda undantaget. De otryggt anställda inom lager, caféer och restauranger, kollektivtrafik, handeln, städning, hotell, försäljning med mera drabbas enbart.

Och i nästa steg väntar stora ekonomiska problem för individen. Hyra och mat ska fortfarande betalas, men någon annan utväg än lånehajar och socialen erbjuds inte för den med dåliga marginaler. Ärendena hos a-kassorna har redan ökat enormt men många får avslag. Man kan förvänta sig en liknande ökning hos socialkontoren under den närmsta månaden, och i värsta fall hos inkassoföretag och kronofogde någon månad senare.

Gentemot företagen har regeringen och dess samarbetspartier redan plockat fram mångmiljardbelopp i krislån och likviditetstillskott.

Det finns inga skäl att inte liknande åtgärder kommer att behövas även gentemot människorna. Läget är unikt men befintlig lagstiftning sätter starka begränsningar på samhällets möjlighet att hjälpa dem – utan att först enligt reglerna för försörjningsstöd först avkräva dem att sälja av all egendom.

I avvaktan på eventuella åtgärder från kommunen centralt och från riksdag/regering kvarstår behovet av beredskap för fler ärenden och mer utgifter.

Därför vill vi fråga förvaltningen:

- 1) Hur har sjukfrånvaron sett ut vecka för vecka, inom hemtjänst och äldreomsorg, under den gångna månaden?
- 2) Förväntas den närmsta månaden se ungefär likadan ut?
- 3) Kan personaltillgången säkras inom befintliga budgetmedel?
- 4) Kommer socialtjänsten centralt eller i stadsdelen göra någon särskild analys av hur många personer inom vårt område som kan drabbas av inkomstminskningar enligt ovan, eller av andra coronarelaterade skäl? Vilka särskilda åtgärder kan vidtas och isåfall till vad kostnad?
- 5) Vilka möjligheter finns att korttidsanställa människor som berörts?
- 6) Täcks ovannämnda scenario in i befintliga krishanteringsplaner?